

*Микола Сенченко,
директор Книжкової палати України,
професор*

Бізнес на депутатстві

Одним із наслідків загальноєвропейської емансипації і триумфу демократичних ідей було те, що кожен фантазер міг почуватися лідером думок. Новий шлях до здобуття авторитету в суспільстві був занадто звабливим, щоб звертати увагу на життя людей і хибну політику. Такі "дрібниці" не можуть зупинити тих, хто женеться за званням "ліберала" й розводить нескінченні балачки про "реформи". Це час розквіту самовдоволення й святенності, рай для тих, хто кричить про благо інших, не усвідомлюючи, скільки шкоди депутати завдали своєму народові. Ціле покоління таких "благодійників" створило нову галузь діяльності — парламентаризм, яка дає, спільно з оплесками, величезну вигоду.

Сучасний спостерігач, котрий змушений читати газети та дивитися телевізор, навіть уявити не може, які нищівні наслідки має панування парламентаризму. Хіба тільки самостійне мислення та спостереження допоможуть зрозуміти сутність того, що відбувається. Насамперед парламентаризм спричинив приплив нікчемних урядовців, якими так вирізняється наше політичне життя. Справжній державний лідер триматиметься осторонь від такої сумнівної діяльності, яка головню складається не із законотворчої роботи, а з інтриг і брехні заради завоювання більшості. А злиденним духом саме ця обставина і приваблюватиме. Нині більшість "народних представників" — в ім'я свободи, демократії та прав людини! — допомагає тим, хто пограбував і зробив жебраками власний народ. Більшість політичної еліти засідає у Верховній Раді та вважає, що робить корисну справу для держави, а депутати називають себе народними, мабуть, тому, що мають можливість робити "бізнес на депутатстві" коштом народу. Варто було б замислитися над тим, чому так поводить себе політична еліта стосовно власної країни та власної нації?

© Сенченко М., 2019

Депутатський лохотрон

*Гарна наша правова система,
та надто вже великі відкати.*

Олександр Перлюк

Утім, про все по черзі. Коли в нас була Верховна Рада, були й депутати, які виконували свою роботу, тобто писали закони. Коли їм це набридло, почали називати себе парламентаріями (від франц. *parler* — балакати) й змінили свої головні функції — законодавчі — на балаканину, яка доволі дорого коштує народу України.

Журналістка А. Рафал провела дослідження на тему "Як змінилася Верховна Рада (ВР) за 20 років" [1]. Вона зазначає: "Двадцять років тому депутати їздили на "Жигулях" і жили на 600 крб на місяць. Чи сьогодні ви можете уявити собі депутата, який їздить на службових "Жигулях", одержує лише в 2,5 раза більше, ніж учитель, не може собі дозволити обід в ресторані, стоїть по кілька годин у черзі за зарплатою і бере хабарі вкрай рідко, та й то за бартером: голосує за "потрібний" законопроект і одержує замість цього поїздку за кордон?"

Проте ще 20 років тому все це було реальністю! Давайте разом порівняємо, як змінилося життя нардепів за останні 20 років: саме в 1990 році запрацювало перше переломне скликання Ради — воно розпочало засідати ще за часів Радянського Союзу, а закінчило вже в незалежній Україні. Еволюція наших нардепів загалом вкладається в теорію Дарвіна: на зміну траводним романтикам часів перебудови прийшли досвідчені вовки ринку політичних послуг".

Верховна Рада першого скликання (1990—1994 рр.)

Саме депутати першого скликання найбільше відповідали прагненням народу і його уявленням про статус і функції "обранців". "В парламенті тоді було багато лікарів, учителів, учених, пересічних робітників. Я, наприклад, звичайний інженер-технолог бюро цеху

друкарських плат з окладом 400 крб вирішив іти на вибори сам. Про таких, як я, тоді казали: "Огоньков" начитався". При цьому у мене навіть бюджету не було. Виступ по телевізору і листівки допоміг сплатити завод, на місцевому радіо грошей не брали, а так ми самі їздили по тракторних бригадах, фермах, заводах", — згадує нардеп першого скликання О. Барабаш.

З його слів, жили тоді народні обранці скромно. "У 1990 році ми призначили собі зарплату на рівні депутатів Верховної Ради СРСР: 600 крб для звичайного члена ВР і 700 — для голови комісії. Для порівняння, середня зарплата по Союзу тоді була 220—260 крб. Особливо заможних серед нас не було. Щоб ви розуміли, скільки заробляли тодішні "олігархи": про одного депутата в Раді напівпошепки казали, що він заробляє аж 3 тисячі крб на місяць! А ось уже в грудні 1993 р. нардеп одержував... 30 доларів. Вижити на ці гроші можна було, але цього було замало.

Чому депутати не підвищували собі зарплатню? Тому що відчували провину за те, що не можемо налагодити життя в країні. Та й машин ми не мали: найкрутіша машина в гаражі ВР була 31-ша "Волга". А в 1993 р. навіть стався скандал: нам позачергово виділили 300 "Жигулів" — "Лада" 6 і 7-ї моделей. Багато кому потім ці "Лади" коштували місця у Верховній Раді. Всю виборчу кампанію на нас було це клеймо: мовляв, звідки ви авто взяли? При цьому власних машин практично ні в кого не було. Хіба що директори колгоспів і заводів могли їздити на службових авто. Але ними ніхто не форсив", — згадує О. Барабаш.

Утім, саме тоді нардепів вирішили "привчати" до пільг: перші два роки всі обранці жили в готелях "Київ", "Москва" (нинішня "Україна") і "Україна" (тепер на цьому місці розташовано Premier Palace Hotel). Але наприкінці 1991 р. вже починають роздавати квартири: рядовим депутатам — у звичайнісінькому будинку на вул. Прирїчній, а членам Президії — на вул. Старонаводницькій і вул. Панаса Мирного.

До роботи народні представники також ставилися інакше: навіть незважаючи на велику кількість у ВР сумісників (ще не був прийнятий закон про здійснення нардепами своїх повноважень на постійній основі, тому директори заводів чи колгоспів приїжджали лише на сесії, але й зарплату в парламенті не одержували) — у середньому на сесії були присутні до 300 депутатів. "Гра на піаніно, коли один голосує за всіх, у нас не практикувалася. Гроші за голосування ніхто нікому не давав. Та й бійок і колотнеч у нас не було, хоча суперечки відбувалися регулярно", — зауважує О. Барабаш.

На думку політолога Д. Видріна, перше скликання було найідеологічнішим: 70 відсотків народних обранців — люди з ідеями, і лише 30 відсотків вирішували особисті проблеми. "Але все це стрімко змінювалося. Депутати швидко "підсідали" на легкі пострадянські спокуси: вривалися в крамниці при ВР і розкуповували там сорочки по 10—12 штук одразу. Брали безплатні путівки у Феюфанію. Думаю, вже до кінця скликання співвідношення змінилося: 30 відсотків ідеології і 70 відсотків — особисті мотиви", — вважає Д. Видрін.

Депутати другого скликання (1994—1998 рр.)

У Верховній Раді другого скликання вже з'явилися банкіри й представники аудиторських фірм. Перше, що зробили нардепи 1994 р., — підняли собі заробітну плату. "Зарплата була \$300—350, плюс \$50 — на помічника. На заводі я б тоді заробляв до \$100 (а рядові співробітники — \$50—70). Уже тоді були люди, які їздили на "Мерседесах", але було багато й середняків — я свою першу машину, старий "Фольксваген", купив у 1997 році, — згадує нардеп другого скликання Ф. Судніцин. — Між іншим, у день видачі зарплати стояла величезна черга з комуністів, рухівців та інших депутатів. Грошей не вистачало".

Уже в другому скликанні нардепи розпочинають практикувати такий спосіб розв'язання конфліктів, як бійка. "Кендзьор двічі проводив аперкоти — він же боксер: комусь із комуністів так заїхав, що той упав. Я вже не пам'ятаю, що обговорювали — чи питання мови, чи гімну. Та й у кулуарах навкулачки сходилися: була якась історія, коли Вітренко влаштувала сварку з політичних мотивів. Там ніби навіть комусь мікрофоном чи по голові, чи по ногах дісталось", — розповідає Ф. Судніцин.

До речі, вже тоді нардепи приладилися тишком одержувати нетрудові доходи. "Під кінець нашої каденції (1998 рік) вже поширилися чутки про хабарі. Нібито, коли розв'язувалися питання акцизів на алкоголь, пільг для автовиробників, нардепів мотивували. Але, мабуть, це були поодинокі випадки, тому що чуток про розміри хабарів ніколи не було. Зате казали, що існує бартер: скажімо, нардепів возили за кордон, оплачували їм там проживання, знайомили з потрібними людьми", — зазначає Ф. Судніцин.

Верховна Рада третього скликання (1998—2002 рр.)

Уже в третьому скликанні розпочалася капіталізація парламенту. "В багатьох округах гроші одержали іменні назви на кшталт "керенок" — за іменами депутатів, які скуповували голоси", — згадує Д. Видрін. "Однак ще "була боротьба ідей, депутати не влаштували таких шоу, як сьогодні, ходили на сесії, і завжди було багато охочих виступити в залі з того або іншого питання", — додає нардеп О. Голуб, який у третьому скликанні вперше потрапив до парламенту. Та й жили нардепи не вельми заможно. "Зарплата була 600 грн. До цього, працюючи кореспондентом "Правди", я одержував більше. За зарплатою стояли черги, багато депутатів, які жили в готелі "Україна", не могли собі дозволити харчуватися там у ресторані, — продовжує О. Голуб. — Та й градус дискусії ще не зашкалював: міцні слова можна було почути, траплялися й колотнечі (наприклад, між націоналістом Мовчаном і соціалісткою Вітренко), але це були радше винятки. Хоча вже тоді ширилися чутки, що за входження в нову більшість нардепам давали по... мільйону доларів кожному! Між іншим, в результаті цього парламентського перевороту Віктор Медведчук сів у крісло першого віце-спікера. До речі, буквально через місяць після цього нардепам істотно підняли зарплату — більш ніж удвічі".

Верховна Рада четвертого і п'ятого скликання (2002—2006 рр.; 2006—2007 рр.)

Друге значне підвищення заробітної платні депутатів відбулося вже за прем'єрства Ю. Тимошенко в четвертому скликанні. У 2005 р. голова Кабміну прирівняла нардепів до міністрів, внаслідок чого їхня зарплата зросла до 14—21 тис. грн, яку вони одержують і понині. В той період, але більшою мірою у п'ятому й шостому скликаннях, у Верховній Раді вже з'явилася велика кількість людей у костюмах "Бріоні", з дорогими годинниками на руках, і їздили вони вже на власних "Мерсах" і "БМВ". "У четвертому скликанні почали утворюватися стабільні партії, фракції та блоки. І тоді виник феномен туалету — там відбувалися головні операції й навіть передавали гроші. Тоді вже парламентом переносили чемодани "зелених" — хабарі вимірювалися мільйонами. П'яте скликання (2006—2007 років) запам'яталося блокуванням трибун, щитових і туалетів", — згадує Д. Видрін.

Верховна Рада шостого скликання (2007—2012 рр.)

Парламент запам'ятався тим, що його постійно лихоманило: члени правлячої коаліції (226 голосів) блокували трибуну, щоб не дати виступити Президенту, в Раді жбурляли димові шашки та яйця. Практика голосувати за десяткох колег стала звичною. Крім того, нардепи знову беруть гроші за написання запиту — це коштує майже \$10 тис. Звичайно, у Верховній Раді шостого скликання були люди, які їздили на старих "Фольксвагенах" і "Шкодах" та не могли купити собі брендовий костюм, але їм став у пригоді бутик неподалік від Кабміну, де сорочку від "Бріоні" можна було придбати за 1 тис. грн, а взуття від "Прада" — за \$600. У середовищі нардепів цей бутик жартома називають "магазин для бомжів".

Роботу Верховної Ради шостого скликання доволі влучно охарактеризував Г. Москаль — представник "Народної самооборони", який не приєднався до коаліції. В інтерв'ю журналу "Главред" [2] він розповів, як відомий "регіонал" М. Чечетов "керував" усіма голосуваннями в Раді: "Сьогодні все вирішує коаліція.

Навіть не коаліція, вирішують за межами Верховної Ради. Тобто Чечетов уранці приносить розпорядок дня, і в нього вже розписаний з кожного питання "плюс" або "мінус". Де ці рішення ухвалюються, я не знаю, і не він їх приймає. Я кілька разів, коли слухалися мої законопроекти, ходив до нього і прохав: "Михайле, покажи, може, я його зніму, щоб не ганьбитися". Він відповідав: "Знімай, тут уже стоїть "мінус". І я тобі нічим допомогти не можу". Парламент сьогодні — це найдосконаліша декорація. Він нічого не приймає, все розв'язується за його межами. Де, в якому кабінеті, я не знаю. Тому всі перебіжчики, які давали інтерв'ю і стверджували, що ми йдемо в коаліцію, щоб впливати на ситуацію, просто демонстрували популізм, оскільки на ситуацію там ніхто не збирається впливати. Вони голосують тільки тоді, коли рукою махне Чечетов, а зміст голосування їх мало цікавить".

Заступник голови фракції Партії регіонів М. Чечетов вважав, що заяви Народної партії про те, що їхніх депутатів на місцях змушують переходити в Партію регіонів, не відповідали дійсності: "Це, напевно, хтось намагається напустити туману. Нам це абсолютно не потрібно. Ми, навпаки, дамо завдання своїм партійним організаціям на низах не форсувати кількість, а звернути увагу на якісний склад партійних лав". Політик стверджував, що Партія регіонів не потребує, щоб до неї переходили члени Народної партії: "Ми вже відійшли від цієї політики в партії, коли штучно прагнули наростити кількісний потенціал. У нас 1 млн 200 тис. членів партії, і для нас сьогодні головне — це якість партійних лав, щоб нам не було соромно за їхні дії". За словами нардепа, його партію не турбував і кількісний склад коаліції: "У нас зараз є така чисельність, яка дає змогу ухвалювати в парламенті будь-які рішення, хай хоч атомні бомби приносять у зал, вони не перешкоджають затвердити будь-яке рішення".

Парламент сьомого скликання (2012—2014 рр.)

За порівняльною таблицею читач може скласти уявлення про зміни, що за 20 років відбулися в якісному складі депутатів Верховної Ради, та як трансформувалися їхні потреби.

Депутат 1990 року	Депутат 2010 року
Автомобіль: службові "Жигулі", інколи — "Волги". Більшість депутатів не мали авто	Автомобіль: власні "Ауді", "БМВ", "Мерседеси", "Бентлі", інколи "Шкоди". Лише кілька депутатів не мали авто
Хабарі: почали брати з часу другого скликання (1994—1998 рр.). Існувала форма бартеру: голосували за потрібний законопроект і отримували поїздку за кордон	Хабарі: депутатський запит коштує майже \$10 тис. Під час формування коаліції нардеп міг стати доларовим мільйонером
Пільги: депутати могли отримати путівку в санаторій і квартиру в Києві на вул. Прирічній (Оболонь), а члени Президії — на вул. Старонаводницькій чи вул. Панаса Мирного (у центрі Києва)	Пільги: депутати могли отримати пільгову путівку в кримські санаторії (колишній палац царської сім'ї "Дюльбер" у Кореїзі, "Місхор" і "Нижня Ореанда" у Ялті) та квартиру в Києві на вул. Срібнокільській (Позняки)
Зарплата: 600—700 крб (утричі більша, ніж середня зарплата в країні)	Зарплата: 15—21 тис. грн (у сім разів більша, ніж середня зарплата в країні)

З наведеного можна зробити висновок, що "бізнес на депутатстві" є дуже ефективним і прибутковим. А якщо додати до цього ще й недоторканність депутатів, що робить їхній власний

бізнес цілком безпечним, то стає дедалі очевиднішою шкідливість для українського народу такого "бізнес-центру", як Верховна Рада України, а точніше — парламент [3].

Звинувачення на адресу парламентаризму

Інститут парламентаризму, як свідчать наведені факти, виконує завдання з розвалу держави, а паралельно — функції "бізнес-центру", що має на меті розкрадання бюджету. За наявності сильної національної влади або хоча б такої, що сумлінно захищала б інтереси держави, діяльність парламенту, безумовно, можна визначити як антидержавну. Зусилля "народних обранців" здебільшого спрямовані на розхитування державних основ, деморалізацію владних структур, створення в країні хаосу [3], що спричиняє недовіру до влади. Вже кілька років спостерігаємо блокування трибун, бійки в парламенті, підтасовування голосів і голосування одного депутата за багатьох, відверту аморальність і брехливість нардепів.

Це характерно майже для всіх парламентів. Ось приклад оцінки роботи польського Сейму минулого: "Із Сейму на країну розливаються хвилі бруду й моральної гнилі, — зазначав біограф Ю. Пілсудського В. Побуг-Малиновський. — Депутати, трактуючи своє обрання не як обов'язок сумлінно й самовіддано працювати для блага держави, а як плацдарм для розвитку власної партії або, ще гірше, для складання капіталу та особистої кар'єри, гуртувались у справжню зграю, що, ніби величезний гидкий павук, обплітала павутинням усю країну.

У державних органах завжди було повно "нахаб із Сейму", котрі приходили з категоричними вимогами вирішити їхні особисті питання або з наполяганнями, порадами, вказівками відповідно до партійних інтересів і завдань... Водночас намагались зберегти дружні стосунки з виборцями; як результат — наростала хвиля корупції, натовпи пройдисвітів, спекулянтів захоплювали державний апарат і його установи. Поширеним явищем стали афери та зловживання" [4].

А коли в країні встановлюється демократія, антидержавна чи антинародна влада, парламент робиться слухняним, безвладним, створює ілюзію корисної діяльності, але, по суті, благословляє грабування народу.

Про це достеменно написано в "Підручнику з бойової підготовки армії США" за 1928 р., зокрема зазначено, що демократія "спричиняє демагогію, розпущеність, хвилювання, незадоволення, анархію... Демократією фактично керують демагоги... Коли олігархи беруть курс на те, щоб керувати одноосібно, без посередників, вони наймають демагогів для створення анархії" [3, с. 21].

За допомогою парламенту фальсифікується суть демократії. Від демократії — влади народу — лишається тільки відчуття безнадійності, народу надається право на сподівання, нездійсненне сподівання. Інститут парламентаризму передусім породжує апатію і лише в незначній активній частини народу — заперечення й протест. Тоді на політичній арені може з'явитись особистість, здатна врятувати державу від занепаду, відстояти честь народу, зберегти його моральне здоров'я.

Отже, **обвинувачення перше**. Парламентаризм як такий узурпував владу народу, від його імені встановив режим, що жодним чином не відповідає

інтересам нації. Насаджувана повсюдно демократія підтримує владу вкрай вузького кола осіб. Ніколи й ніде ця форма організації влади не відповідала інтересам народу та державності. Пропаганда парламентського режиму як єдино можливої та справедливої форми організації суспільства — чистої води брехня. Підтримання хибного уявлення про неї є містифікацією.

Обвинувачення друге. Широкомасштабний антинародний та антидержавний, навіть антицивілізаційний прояв парламентаризму й демократії провокує пошук альтернативних форм суспільного устрою. Виникнення внаслідок цього диктаторських режимів (по суті — необхідних) призводить до появи в окремих із них мілітаристських спрямувань і, в остаточному підсумку, розпалювання війни. Без перебільшення, парламентаризм і демократія — це "баба-повитуха" негативного напрямку ходу історії [5].

За такі "заслуги" у сприянні світовим катаклізмам парламентаризм і демократію справедливо можна вважати учасниками або, щонайменше, підбурювачами та ініціаторами агресивних режимів і глобальної війни.

Повоєнна карта Європи зарясніла країнами з "демократичними" режимами так щедро, як раніше "фашистськими" й "диктаторськими". Знак державного ладу змінився на протилежний. Цікаво, що відтак відбулося в житті народів?

Розпочнемо аналіз з Німеччини. Парламентську систему ФРН вважають однією з найкращих у Європі. Утім, чи насправді вона настільки ефективна? Виявити невдоволення цією системою мало хто наважиться.

Співголова Партії зелених ФРН К. Келлі відгукується про парламент як про базар, де можна вдосталь, але без будь-якої користі, займатися балаканиною: "Парламентаризм для нас — щось на зразок базарного майдану, де ми можемо говорити..." (інтерв'ю журналу "Штерн").

Й. Фішер (глава міністерства закордонних справ і віце-канцлер) висловлюється про той час чіткіше: "Я ніколи не заперечував, що впродовж 10 років бажав через насильство повалити конституційний лад у нашій країні". Саме на цих гаслах Й. Фішер дістався до влади, й тепер його незадоволення в минулому.

Колишній лідер Націонал-демократичної партії (НДП) У. Фойгт відверто погрожував "мотузком" усім політикам при владі. У партійній газеті "Німецький голос" він обіцяв "...під дулом пістолета вигнати з Німеччини весь іноземний набрід", до якого, певна річ, належать і євреї. Його партія уславилася "нестримною... антисемітською пропагандою", за нею водяться "підпали синагог та опоганення єврейських кладовищ" [6].

Інакше кажучи, все повторюється, як у "дофашистській" Німеччині. Тільки раніше подібні прояви кваліфікували лише як антисемітизм, а тепер діапазон найменувань значно ширший — расизм, неофашизм, шовінізм.

Нині будь-яке, навіть емоційне висловлювання проти "демократії" кваліфікується як фашизм. Проте незадоволення демократією стає очевидним, навіть неприхованим.

Не надто відрізняється ситуація від німецької і в іншій колишній фашистській країні — Італії. Понад чвертьсторічний український життєвий досвід в умовах демократії, вважаю, допоможе зрозуміти концепції італійських бунтарів. (Нам завжди їх зображували тільки неофашистами.) У написаній князем Боргезе програмі "Національного фронту" (1967) зазначено: "Ми патріоти, ми борці. Ми лише проти цього уряду, проти цього типу парламентської демократії. Ми боремося за сильне керівництво. Немає свободи в країні, де закони не поважають, а в Італії вже двадцять років уряду не вдається домогтися поваги до законів і їх дотримання".

Ось уже й профспілково-підприємницькі організації вслід за партіями змушені висловлюватися в унісон із думкою народу. Один із керівників, Ф. Гамбаротта, озвучив народну думку: "Парламентська система створена не для італійців. Необхідна надпартійна організація, коаліція, що охоплює всіх... хто зберігає безмежну віру в ідею порядку".

Безлад народу не подобається! Ніде! Досвід минулої історії забутий навмисно. Проте, усвідомлюючи, що така форма організації суспільства антинародна, ті, хто гріють руки на "демократії", продовжують демагогічну політику в її пропаганді. Ставиться мета домогтися у зомбованого народу неусвідомленого прийняття повної переваги "демократії" над усіма іншими формами організації (державного ладу).

Усвідомлена політика примусового нав'язування ворожого людству форми правління є (за термінологією Нюрнберзького трибуналу) злочином проти світу, злочином проти людства. **Це третє обвинувачення демократії.**

У справедливості його зайвий раз переконаємося, коли розглянемо злочини демократії.

Парламентаризм, демократія, екстремізм...

Розпочинається активна передвиборча кампанія, в якій кожна партія та її лідери обіцяють зробити те, що не вдавалося нікому, ніде й ніколи. Дайте тільки їм владу, і політичні шоумени перетворяться на політичних геніїв, яким судитиметься осоромити тисячолітню історію.

Ні, я не обмовився, саме тисячолітню. У 29 р. до н. е. Октавіан, майбутній імператор Август, радився з близькими друзями (Гаєм Меценатом і Марком Агріппою), чи встановити йому диктатуру особистої влади, чи надати владні повноваження Сенату. Агріппа був за республіку, Меценат — за одноосібну владу.

"Можливість і робити, і казати все, що лише хто побажає, — це джерело загального щастя, якщо маєш справу з розважливими людьми, але це призводить до нещастя, якщо маєш справу з нерозумними... Тому я вважаю вкрай важливим, щоб ти не помилявся, звертаючи увагу на красиві слова, але, зваживши на справжній стан речей, по суті, поклав би край зухвалим витівкам натовпу і взяв управління державою у свої руки спільно з іншими достойними людьми", — стверджував Меценат.

Отже, одним не вистачило двох тисячоліть, щоб зрозуміти помилковість "демократичної" влади, іншим, тобто нам з вами — Громадянам України, — виявилися достатніми лише чверть століття...

Щоправда, не ми одні такі розумні — розуміє це не гірше за нас і Захід, що насаджує всьому світові американізм, чи американську колоніальну демократію, та парламентаризм. Раніше США доволі легко приборкували противників демократії, навішуючи їм ярлики — фашисти, нацисти, неофашисти, націоналісти, комуністи, радикали тощо. Сьогодні націоналізм, який протестує проти інтернаціонального пограбування своєї країни, входить у серйозну суперечність із демократією, підриваючи її стабільність. Це явище отримало чергову хитромудру назву — "екстремізм".

Охоронець демократії — Америка — розпочала кампанію на випередження. Зокрема, у Відні 28—29 червня 2002 р. було організовано конгрес "Екстремізм і демократія". Лейтмотив зібрання, в якому взяли участь представники 14 країн, — чергова криза демократії та "як з нею боротися". Делегати були занепокоєні тим, що на виборах до парламентів дедалі важче проводити прибічників "демократії", відсікати національно орієнтованих представників народу. Канадський політолог із Торонто Бетц поремствував, що навіть "маніпулюючи виборчими законами", підсумок виходить невтішним.

На Заході, як бачимо, демократія робить свої справи за зачиненими дверима. В Україні навіть не бентежаться. Думка демосу, від імені якого встановлюється "демократія", — віртуальна, як полювання на сонячного зайчика. Наявна узурпація влади, що може розглядатися як злочин проти людства. Обвинувачення "демократія — ворог людства" цілком справедливе.

Перефразовуючи В. Черчилля, стверджуємо: з усіх форм влади з усіма їхніми прорахунками та недоліками найогиднішою та найзлочиннішою є саме "демократія". Наших "демократів" попереджали: за холодно громадянську війну проти українського народу доведеться відповідати.

І насамкінець запитаємо: що таке парламентська партія?

За теорією, це союз людей, які мають подібні політичні ідеї і поєднують зусилля для втілення своїх переконань у законотворчості та спрямуванні державного життя. Однак такими бувають хіба що дрібні гуртки: велика, впливова партія створюється лише на підґрунті особистого честолюбства, групуючись навколо лідера. Таким чином, найталановитіші люди охоче підкоряються, з радістю перекладаючи на чужі плечі свої дії та моральну відповідальність. Вони ніби інстинктивно "шукають вождя" і стають його слухняним знаряддям, зберігаючи впевненість, що він веде їх до перемоги. А найчастіше — до здобичі.

Пригадаємо, як "майструють" так звані партійні програми, як їх перелицьовують, перефарбовують, якими мотивами зазвичай керуються всілякі "програмні групи" "демократичних" партій, коли беруться за свою "творчість". Змінюючи програми, вони прагнуть лише одного: набрати якнайбільше голосів на майбутніх виборах. Лишень ці парламентські штукарі відчують, що народ знову вимагає реформ і не хоче тягти далі старий віз, — одразу намагаються перепрягти коней. Тоді на політичну сцену виводять

старих партійних кадрів-аналітиків, головним чином із числа так званих досвідчених і бувалих "старих" парламентаріїв "із багатим політичним досвідом". Їм уже не раз доводилося спостерігати, як народу уривався терпець і як партійні вожді завжди знаходили новий "вихід".

Дістають на світ старі випробувані засоби: для створення альтернативної програми формують "аналітичну групу", яка старанно з'ясовує, що ж саме не подобається народу і чого б він хотів новенького. Аналітики ретельно опрацьовують всі друковані програми інших партій, щоб довідатися, які гасла найпопулярніші в цей момент серед певних верств населення, у різних регіонах тощо.

Несподівано виявляється, що "демагогічні лозунги" опозиції не такі вже й погані, й ці, раніше "шкідливі", заклики з'являються у "виправлений" програмі на превеликий подив їх справжніх авторів. І все це відбувається як певна річ.

Горезвісні "аналітичні групи", піддаючи "ревізії" старі програми, миттєво перелицьовують їх на новий лад. Селянинові вони обіцяють підтримку й допомогу, промисловцеві — протекцію виробництва, споживачеві — захист інтересів, учителям і лікарям — підвищення платні, чиновникам — гідну пенсію, одиноким матерям і сиротам — повне забезпечення, студентам — зростання стипендій. Водночас щедро роздають обіцянки поліпшити транспортне сполучення, знизити тарифні мита, ціну на газ, зменшити, якщо не скасувати взагалі, податки тощо.

Трапляється, що розробляючи програму похапцем, забувають про певні верстви населення чи окрему вимогу, популярну серед широкого загалу. Тоді в останню хвилину намагаються прилаштувати ще трохи "необхідних" вимог, доки нарешті добродії досвідчені парламентарії не дійдуть висновку, що тепер в їхній програмі враховано всі побажання електорату, все, чого потребує задля власного спокою та спокою своїх родин пересічний громадянин. Тепер можна успішно вирушати в нове плавання, сподіваючись знову пошити в дурні "громадян виборців", які повірять "новій" програмі та піймаються на гачок старих політиканів.

Депутати вельми майстерно вдають, начебто для них демократія — святиня. Утім, народ не такий дурний, аби забути, що в критичні хвилини ці добродії плювати хотіли на будь-яке рішення більшості. Хіба люди забули ті дні, коли парламентарії через дурість та обмеженість були впевнені у своїй повній невразливості й захищеності завдяки більшості у парламенті, тим часом як опозиціонери, надавши їм можливість втішатися цією перевагою, знову намагалися захопити владу, спираючись на банди вуличних громил, дезертирів, наркодільерів, на купки продажних журналістів і партійних ділків? Потрібно бути цілковитим невігласом, аби повірити, начебто носії цієї світової чуми, коли прийде час, хоч на хвилину зупиняться перед сакраментальними формулами західного парламентаризму.

Лібералізм буде йти рука в руку з демократією до того моменту, поки йому всіма правдами й неправдами ще вдасться домогтися фактичної підтримки з боку

тих кіл національної інтелігенції, які він саме й прагне винищити. Проте якби сучасні ліберали мали змогу переконатися, що в казані нашої парламентської демократії викристалізувалася більшість, яка має намір скористатися своїми законними правами проти лібералізму, то, поза сумнівом, усій парламентській комедії відразу настав би край. Прапорonoсці глобалізму водночас припинили б апелювати до демократичної совісті й негайно випустили б запальну відозву до народних мас проти демократії. У той самий день добродії ліберали перенесли б свою боротьбу із задушливої атмосфери засідань парламенту на вулицю. Вся парламентська пишнота зазнала б катастрофи в один день, і те, чого спритним апостолам не вдалося зробити в парламенті, силоміць би реалізували збудені ними маси, як це було восени 2004 р. Розлютований народ вкотре дав би ліберальному світові гарний урок того, наскільки безглуздо тішитися ілюзіями, що коштами західної демократії можна захистити себе від завоювання світу фінансовими олігархами.

Потрібно бути вкрай наївним дурнем, щоб, маючи справу з таким партнером, обмежувати себе певними правилами гри, тоді як він будь-якої миті ладен ними знехтувати, шукаючи вигоду.

Відомо, що для всіх так званих демократичних партій політична боротьба є тільки засобом для завоювання парламентських крісел. Заради цього партії готові змінювати програмні принципи як рукавички, а у разі потреби — навіть викинути частини програми, як зайвий баласт. Зрозуміло, які справи — такі й результати. Ці партії не матимуть жодного вирішального значення для широкого загалу, який щиро підтримуватиме лише тих, у кому бачить носіїв нових ідей і стійких борців за власні переконання, кому без докору сумління може вірити.

Усі прилюдні засідання парламенту не що інше, як вистава для публіки. Мало яка промова впливає на розв'язання важливої справи. Промови є засобами підвищення популярності, зростання кар'єри, а інколи визначають і підбір голосів. Якою має бути більшість, вирішується поза засіданням.

Жоден із цих народних представників ніколи добровільно не визнає правоту іншого й не приєднається до боротьби за його справу. Ніколи він цього не зробить, хіба вирішить, що, здійснивши такий поворот, забезпечить собі мандат у парламенті наступного скликання. Якщо соціологи прогнозують, що найближчі вибори принесуть перемогу іншій партії, представники чинної — перебіжать в інший табір, який, за їхніми розрахунками, отримає перевагу. Здійснюючи такий "стратегічний крок", ці безпринципні "народні обранці", звісно, виголошуватимуть численні моралізаторські промови. Зазвичай так і відбувається: коли народ виявляє невдоволення курсом певної партії настільки рішуче, що кожному зрозуміло, яка нищівна поразка на неї чекає, тоді розпочинається масова втеча парламентських пацюків із партійного корабля.

Безсоромну й жалюгідну зраду переконанням не виправдати велінням совісті чи зміною політичних

орієнтирів, ні, це лише результат тієї "далекоглядності", що дає змогу парламентському клопу вчасно залишити ненадійне місце та перебратися в тепліше.

Такий образ великої політичної брехні, панівної в наш час. Такий, по суті, парламент, що має бути вінцем державного устрою. Боляче й гірко усвідомлювати, що на нашій землі, де відбулося зародження державності, були та є люди, які радо плекають цю брехню. Наші професори й політологи з науковими ступенями проповідують парламентаризм як державний ідеал, а газети пишуть про нього на перших сторінках. Однак народ стогне під тиском цієї величезної репресивної машини, розпізнаючи приховану брехню.

З року в рік парламент дедалі більше перетворюється на установу, яка працює в напрямі повільного, але систематичного знищення українського народу. Серйозною спробою врятувати справу може бути лише усунення цього органу з політичного поля. Тільки тоді відкриваються невеликі шанси на успіх. Через це для більшості патріотів України постає запитання принципового значення: "Чи потрібно йти в парламент, щоб якнайшвидше його знищити, "підірвати зсередини", чи, навпаки, ззовні піти прямо й відкрито у фронтальну атаку?".

Нещастя, що спіткали нашу Вітчизну, примусили тисячі й тисячі людей замислитися над глибокими

причинами цього краху. Проте тільки той зрозуміє їх повною мірою, хто після багатьох років тяжких внутрішніх переживань сам стане ковалем своєї долі.

Останній витвір української "демократії" та її виконавчого органу — парламенту — це парламентсько-президентська форма правління. У наступній частині пропонуємо зробити аналіз президентської та парламентської республік.

(Далі буде)

Список використаної літератури

1. Газета "Сегодня". — Режим доступа: <http://www.segodnya.ua/>. — Загл. с экрана.
2. М. Лелич. Геннадий Москаль: "В развале НУНС я виню только Ющенко" / Милан Лелич // Главред, 29.06.10. — Режим доступа: <http://nikvesti.com/news/politics/11265>. — Загл. с экрана.
3. Сенченко М. Парламентаризм — велика брехня нашого часу / Микола Сенченко. — Київ : КИТ, 2011. — 127 с.
4. Наленч Д. Юзеф Пилсудский: легенды и факты : [сокр. пер. с польского] / Д. Наленч, Т. Наленч. — Москва : Политиздат, 1990. — С. 145, 146.
5. Дмитриев А. Организация двойного назначения / А. Дмитриев. — Москва, 2002. — С. 142.
6. Журнал "Эхо планеты". — 2001. — № 4. — С. 23.

КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 021.84:002.2](477)"2018"

Тетяна Жигун,
старший науковий співробітник
відділу наукового опрацювання
обов'язкових примірників
Книжкової палати України

Тетяна Устіннікова,
старший науковий співробітник
відділу наукового опрацювання
обов'язкових примірників
Книжкової палати України

Аналіз стану доставляння обов'язкових примірників видань України в 2018 році

Стаття містить результати аналітичних досліджень стосовно стану доставляння суб'єктами видавничої справи й діяльності друкованих ЗМІ обов'язкових примірників (ОП) видань у 2018 р. Показники, що характеризують рівень доставляння ОП у 2018 р., подано в порівнянні з аналогічними показниками 2017 р. Висвітлено результати спостережень щодо повноти і своєчасності надання Книжковій палаті України звітів видавців і редакцій (інших установ) друкованих ЗМІ про випуск видавничої продукції.

Ключові слова: видання, державна бібліографічна реєстрація ОП, видавничі продукти, звіт, звітність, обов'язковий примірник, стан доставляння ОП, суб'єкт видавничої справи, суб'єкт діяльності друкованих ЗМІ

Щорічні аналітичні дослідження відділу наукового опрацювання обов'язкових примірників (далі — відділ ОП) Книжкової палати України щодо своєчасності й повноти доставляння українськими видавцями ОП вітчизняних видань (зокрема, з'ясування належності кожного з них до певного виду за періодичністю, характером інформації, цільовим призначенням та матеріальною конструкцією, їхню групування в окремі партії для подальшого

опрацювання, здійснення державної бібліографічної реєстрації, створення та актуалізація баз даних цих видань, контроль за своєчасністю доставляння ОП, складання проміжних кварталних, піврічних та остаточного річного звітів про виконання відділом ОП наукових робіт (далі — НР)) є базовими для оцінювання стану наповнення Державного архіву друку Книжкової палати України безоплатними ОП видань та їхнього обліку.